Nr. 71 (6527)
OTRDIENA
1994. gada 13. septembris
Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,43, mazumtirdzniecībā līgumcena
Laikraksts iznāk 8 reizes mēnesī, otrdienās un ceturtdienās

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

◆ Valsts ieņēmumu dienests

«Mēs esam ceļa sākumā»

● Latvijas Republikas Saeima pagājušā gada rudenī pieņēma un republikas prezidents izsludināja likumu «Par valsts ieņēmumu dienestu». Ar šo likumu tika likvidētas reģionālās muitas un rajona finansu inspekcijas, bet tika izveidots vienots valsts ieņēmumu dienests. Tas sastāv no rajonu muitas nodaļām, finansu izziņas nodaļām un nodokļu inspekcijām. Šāda struktūrvienība pastāv arī mūsu rajonā, un to vada LILIJA OSTROVSKA.

— Likums «Par valsts ieņēmumu dienestu» atnesa daudz pārmaiņu. Daudzi mūsu laikraksta lasītāji droši vien tā arī nav līdz galam izpratuši, ar ko īsti nodarbojas valsts ieņēmumu dienests. Pastāstiet, lūdzu, par tā svarīgākajiem uzdevumiem.

— Katrai sastāvdaļai ir savi uzdevumi. Nodokļu inspekcija, piemēram, nodarbojas ar rajona uzņēmējdarbības uzskaiti un kontroli, kā arī ar reģistrētā individuālā darba kontroli. Sakarā ar to, ka šī gada sākumā stājās spēkā arī likums par ienākuma nodokļa iekasēšanu, nodokļu inspekcija strādā arī ar fizisko personu deklarācijām, kuras vieni no pirmajiem iesniedza deputāti.

Muitas uzdevumos ietilpst kravu un preču muitas kontrole, to aplikšana ar muitas nodokli un muitas nodevām, kā arī muitas nodokļa un nodevu iekasēšana un muitas kontroles noformēšana.

Izziņas inspekcijas pienākums ir strādāt ar nodokļu nemaksātājiem — informācijas vākšana, operatīvā darbība, tas ir, izmeklēšana, kā arī lietu ierosināšana.

Pats svarīgākais, protams, ir nodokļu inspekcijas darbs. Tur strādā divdesmit trīs cilvēki, jo ir jāaptver viss rajons. Ir izveidots neliels nodokļu inspekcijas iecirknis Līvānos. To izdarījām, lai paši varētu operatīvāk rīkoties, lai būtu vieglāk organizēt kontroli. Tāds atvieglojums ļoti pa prātam Līvānu uzņēmējiem, jo tur var saņemt konsultācijas, arī ar atskaitēm vairs nav jābrauc uz rajona centru.

— Viss, kas jādara nodokļu inspekcijas darbiniekiem, formulēts likumā «Par valsts ieņēmumu dienestu». Iepazīstiniet, lūdzu, ar šiem pienākumiem.

— Mums ir noteikts kontrolēt likumu ievērošanu valsts budžeta un pašvaldību budžeta ieņēmumu veidošanā, uzskaitīt un reģistrēt nodokļu maksātājus un ar nodokļiem apliekamos objektus, aprēķināt un iekasēt valsts nodokļus, nodevas un citus valsts noteiktos obligātos maksājumu, veikt šo maksājumu uzskaiti un pārbaudi...

Mūsu pienākums ir arī kontrolēt likumu ievērošanu pašvaldību nodokļu, nodevu un nenodokļu maksājumu ieviešanā un atcelšanā, piedzīt valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu parādus.

Nodokļu inspekcija uzskaita konfiscēto, bezīpašnieka un atbilstoši mantošanas tiesībām valsts īpašumā pārgājušo mantu, nodrošinot kontroli par tās realizāciju un ieņēmumu iemaksu valsts budžetā.

Bieži jāveic dažādi valdības uzdevumi, piemēram, esam vākuši informāciju par alkohola, tabakas, gaļas un piena rūpniecības izstrādājumu realizāciju, par cukura patēriņu rajonā, par kases aparātu ieviešanu.

— Ikdienišķās sarunās bieži dzirdēta doma, ka valsts budžeta deficīts būtu samazināms nevis ar jaunu nodokļu veidu ieviešanu vai esošo paaugstināšanu, bet gan lielāka uzmanība veltāma nodokļu precīzai iekasēšanai. Kāds ir jūsu viedoklis?

Nodokļi nav nekāds briesmīgais bubulis. Mūsu saimniekošanas lielākā bēda ir tā, ka daļā organizāciju un uzņēmumu nav vajadzīgās uzskaites. Grāmatvedības lietas tiek veiktas pa roku galam.

Lai situāciju uzlabotu, cenšamies pēc iespējas stingrāk kontrolēt, biežāk pārbaudīt. Par pamatu ņemam mums iesniegtās grāmatvedības atskaites. Ir tādas organizācijas, kur bieža pārbaude nemaz nav vajadzīga. Taču dažā labā organizācijā vajag iegriezties vismaz pāris reizes gadā.

Esmu pārliecināta, ka mēs atrodamies normālu ekonomisko un finansiālo attiecību veidošanas pašā sākumā. Ne ar valdības pieņemtajiem likumiem, ne ar visstingrākajiem norādījumiem no augšas nespēsim uzlabot stāvokli, kamēr par to nedomās ikviens republikas, ikviens mūsu rajona iedzīvotājs. Lūk, piemērs. Bieži atklājam gadījumus, ka cilvēki pieņemti darbā bez darba grāmatiņu un nodokļu grāmatiņu noformēšanas. Viņi ir laimīgi, ka ir darbs, ka par to saņems kaut cik naudas. Bet līdz ar to šie cilvēki ir kļuvuši ļoti neaizsargāti, viņi nerūpējas par to, vai nākotnē saņems pensiju, vai viņiem būs kompensācija, ja darba laikā gadīsies kāda nopietna fiziska trauma. Daudzi ir spiesti domāt tikai par šodienu un kādu kumosu iztikai...

Līdzīgi ir arī ar kases aparātu ieviešanu. Visi, kas kaut reizi pabijuši ārzemēs, noteikti būs ievērojuši, ka par katru nopirktu sīkumu, par katru pakalpojumu pircējs vai apmeklētājs prasa čeku. Pie mums viss ir ačgārni. Labākajā gadījumā veikalā pie kases mētājas čupiņa nepieprasītu «papīrišu». Taču daudzviet kases aparāts visas darba dienas laikā tiek iedarbināts tikai pāris reizes, bet norēķināšanās notiek «pa taisno».

Cilvēkiem jāsaprot, ka tieši čekā slēpjas gan viņa nākamā pensija, gan mūsu visu turpmākā labklājība. Un viss mūsu dienests nespēs izskraidīt pa veikaliem, lai pārbaudītu, kā tiek izsniegti un pieprasīti čeki.

Vēlreiz gribu uzsvērt, ka visas organizācijas, kur grāmatvedība nezināšanas dēļ vai ar nolūku tiek veikta paviršī, agri vai vēlu, bet tomēr cietīs. Daudzi domā, ka ir strādājuši rafinēti, kā saka, visi gali ūdenī. Taču pēc pusgada vai gada ierodas nodokļu inspekcijas pārbaude ar pavisam konkrētiem pieprasījumiem. Un tad nākas maksāt nodokļus pat par vairākiem gadiem. Lai noslēptu ienākumus un nemaksātu nodokļus, ļoti labi jāzina likumdošana. Mēs smejamies, ka mūsu biznesmeņi, paldies Dievam, vēl nav tik izglītoti.

— Vai varat teikto ilustrēt ar kādu piemēru?

— Jā, šogad nodokļu inspekcija ir veikusi 178 pārbaudes. Septiņdesmit piecās organizācijās atklāti lielāki pārkāpumi, papildus budžetā aprēķināti 72 tūkstoši 992 lati. Republikas mērogā, protams, tā nav liela summa, jo mūsu apjomi nav salīdzināmi ar bagātākajiem rajoniem. Četrdesmit piecas personas sauktas pie administratīvās atbildības un noteikta soda nauda 4850 latu apmērā. Divas lietas nodotas tiesas ziņā.

Svaigs piemērs par to, ka ir veltīgi mēģināt slēpties aiz formulējuma «saimnieciskā darbība nenotiek». Tā gadījās ar individuālo uzņēmumu «Hidro» no Līvāniem. Pēc pārbaudes uzņēmuma saimniekam tika aprēķināts papildus slēptās peļņas nodoklis par 5274 latiem.

— Mēs neesam rūpniecisks rajons, vairāk dzīvojam pa laukiem. Kā veidojas attiecības starp nodokļiem un mūsu zemniekiem?

— Situācija ir smaga un nepatīkama. Saimniecības gan ir reģistrētas, taču visiem labi zināmu iemeslu dēļ nekāda prātīgā saimnieciskā darbība laukos nenotiek. Nereti ir tā, ka par zemnieku saimniecību jāuzskata pāris hektāri zemes, uz kuras savu vienīgo govi gana vecs tantuks. Taču pārskati jāiesniedz visiem.

Secinājums ir tāds, ka likumdošanā nav izstrādāti kritēriji par to, kas tad īsti ir ražojoša zemnieku saimniecība, no kuras būtu ieturami nodokļi. Bet liekas, ka ne valdībai, ne Saeimai par to nav laika domāt.

— Pastāstiet, kā veicas muitai?

— Mums ir paveicies, ka rajons atrodas vidienē, un ir tikai iekšzemes muita. Ar tās problēmām nodarbojas četri cilvēki: divi Preiļos un divi Līvānos. Bet muitai nav specializētu noliktavu, un tas rada liekas problēmas. Nu kaut vai nesenais gadījums ar alkohola tranzītkravu uz Kazahiju. Kā par nelaimi tieši mūsu rajonā notika avārija, un divdesmit deviņi tūkstoši litru degvīna bija kaut kur jāuzglabā, bija jāsargā. Labi, ka ar telpām izlīdzēja Līvānu bioķīmiskā rūpnīca, kurai ir nelielas specializētas muitas noliktavas līzīna uzglabāšanai.

Lielākie produkcijas eksportētāji mūsu rajonā ir akciju sabiedrība «Preiļu siers», Līvānu bioķīmiskā rūpnīca, kūdras fabrika un Līvānu stikla fabrika. Starp privātfirmām pastāvīgu produkcijas eksportētāju ir maz. Ievedam rajonā lielākotiesu tikai kurināmo: mazutu un akmeņogles.

Visi maksājumi no muitas nonāk republikas budžetā. Tur naudiņu dala un pārdala, lai rajonam atkal iedotu iztrūkstošu daļu. Tāpat ir arī ar nodokļiem. Vienīgi 85 procenti ienākuma nodokļa paliek rajona pašvaldībām pēc strādājošo dzīves vietas, bet 15 procentus paņem republikas pārdales fonds.

— Kā jūs vērtējat pašreizējo situāciju republikas nodokļu sistēmā?

— Ne velti tautā saka, ka muļķis mācoties no savām kļūdām, bet gudrais no citu kļūdām. Mums laikam gan ir sanācis kā nabaga muļķītim.

Kad biju kursos Dānijā, lekcijas lasīja bijušais Jaunzēlandes finansu ministrs, kura vadībā šajā valstī tika veidota nodokļu sistēma. Viņš ļoti labi pastāstīja, ka problēmas visās valstīs, kas sākušas iet šo jauno ceļu, ir gandrīz vienādas. Neko nevajag izgudrot no jauna, vajag tikai mācīties.

Tagad strauji nāk izmaiņas — mainās likumdošana, mainās nodokļi. Tas mums rada problēmas ar jaunās informācijas novadīšanu līdz nodokļu maksātājiem. Instrukciju ir maz, tās nāk ar lielu novēlošanos. Mūsu darbiniekiem gan bieži notiek semināri, taču nodokļu maksātāji tam netiek līdzi. Tāpēc viņi visbiežāk paši nāk pie mums pēc padoma.

Arī tehniskais aprīkojums vēl nav pietiekams — ir kompjūteri, ir faksi, kopējamās iekārtas. Taču ar to ir par maz. Gada laikā nodokļi un likumi var mainīties pāris reizes, tas ļoti sarežģī grāmatvedības dokumentu pārbaudi. Sola vienotu kompjūteru tīklu, kas radīs iespējas pašiem brīvi un bez kavēšanās paņemt nepieciešamo informāciju.

— Kas mūs, rajona iedzīvotājus un nodokļu maksātājus, gaida tuvākajā laikā?

— Ļoti ceram, ka izmaiņas būs tikai uz labo pusi. Ar lielām cerībām gaidām pārmaiņas uzņēmumu reģistrā. Sakarā ar to, ka nebija vienotas sistēmas, grūti bija noskaidrot organizāciju un firmu atrašanās vietu. Visu sakārtos pārreģistrēšana.

Jāgatavojas daudz plašākai iedzīvotāju ienākumu deklarāciju rakstīšanai. Gribētos, lai pašvaldības stingrāk veiktu savā teritorijā esošo uzņēmumu saimnieciskās darbības uzskaiti, lai objektīvāk spriestu par tirdzniecības atļauju izsniegšanu un telpu izīrēšanu.

Bet mēs centīsimies rūpīgāk sekot tam, lai patiešām tiktu iekasēti visi nodokļi, lai nebūtu problēmu ar muitu, un lai pēc iespējas mazāk darba būtu izziņas inspektoriem.

Intervēja L.KIRILLOVA

Dānijas organizācijas «Austrumeiropas palīdzība bērniem» *(East European Children Aid — EECA)* pārstāvji Knuds Olafs Knudsens un Peters Mikkelsens pagājušajā nedēļā ieradās rajona centrālajā slimnīcā, lai nodotu 16 tonnu smagu humānās palīdzības kravu.

Samazinot civilās aizsardzības hospitāļu skaitu Dānijā, to inventāru organizācija EECA savāca un atsūtīja uz trim Latvijas rajoniem — Preiļu, Jēkabpils un Rēzeknes. Atvesti nelietoti matrači, gultas veļa, saliekamie krēsli, ķirurģiskie instrumenti, virsvalki mediķiem, zobārstniecības aparāts, pārsienamais materiāls, trauki, dezinfekcijas līdzekļi.

Pēc izpakošanas un uzskaites daļu atvesta inventāra nodeva Aglonas un Līvānu slimnīcām.

Sadarbība ar Knudu Olafu Knudsenu un viņa pārstāvēto organizāciju turpinās. Jau pavasarī Knudsena kungs palūdza slimnīcai maznodrošināto ģimeņu sarakstu, lai tām varētu sniegt kaut nelielu materiālo palīdzību. Pašlaik Vācijā šīm ģimenēm tiek vākti ziedojumi.

Bez Latvijas trim rajoniem šāda humānā palīdzība agrāk tika sniegta Rumānijai un Albānijai.

● Attēlā: Knuds Olafs Knudsens *(no labās)* un RCS galvenais ārsts Jānis Anspoks pie saņemtā zobārstniecības aparāta.

J.Silicka foto

Pagājušajā nedēļā «Novadnieks» saņēma LR Saeimas deputāta J.Zīgerista «Rūpju biroja» vadītāja Gunāra Lasmaņa vēstuli, kurā teikts:

«CIEN. REDAKCIJA!

Esam patīkami pārsteigti par Jūsu operativitāti, 23. augusta laikraksta pirmajā lapā lasot informāciju par «Rūpju auto» izbraukumu uz Preiļiem. Daudzi preses izdevumi deputāta J.Zīgerista darbību vai nu noklusē, vai arī pasniedz sagrozītā veidā. «Novadnieks» šajā ziņā ir patīkams izņēmums. Zīgeristam un viņa biroja darbiniekiem tukšas slavas dziesmas nav vajadzīgas, taču uz vispārējā dezinformācijas fona katrs patiess vārds iepriecina un dod spēku turpmākajam darbam. Ieguvēji no tā, protams, visupirms būs Preiļu pilsētas un apriņķa trūcīgie iedzīvotāji, jo būsim priecīgi uz Jūsu pilsētu braukt vēl un vēl.

Jau minētajā «Novadnieka» numurā izlasījām par telefonaptauju «Gatavojamies skolai». Sirds sāp par tiem trūcīgajiem bērniem, kuri rudens lietavās un dubļos skolu apmeklēs, tērpti plānās vasaras drēbītēs un caurām kurpēm kājās... Te nu ir «brīvā» Latvija!

Nosūtiet, lūdzu, telefonakcijas dalībniekiem pa vēstulei klātpieliktajam taloniņam, pret kuru katrs ģimenes skolnieks «Rūpju birojā» vai nākošajā Zīgerista «Rūpju auto» izbraukumā Preiļos varēs saņemt apavus un drēbītes.»

P.S. Atsūtītos talonus ģimenes, kuras piedalījās telefonaptaujā, jau saņēmušas.

Cienījamie lasītāji!

Vai jūs neaizmirsāt pagarināt parakstīšanos uz «Novadnieku» šī gada pēdējiem trim mēnešiem? To vēl var izdarīt līdz 20. septembrim.

Būt vai nebūt «Preiļu sieram»

♦ Šis klasiskais jautājums pēdējā laikā piesaistījis gan vietējās un republikas preses, gan arī lauku iedzīvotāju un rajona deputātu padomes uzmanību. Iepazīšanās ar akciju sabiedrību un tās uzņēmumu, dzirdētais pagastos no zemniekiem un darbības analīze nesenajā rajona padomes sēdē, vēlākās tikšanās republikas līmeņa instancēs rosināja uz dažām pārdomām.

Lauku iedzīvotāji lielā uztraukumā par to, ka nesaņem samaksu par akciju sabiedrībai piegādāto pienu, neiet no rokas arī tās saražoto produktu, gavenokārt Čederas siera, realizācija, sevišķi eksportam. Iespiešanās vietējā tirgū jau lielā mērā nokavēta, tagad tas kļuvis ievērojami grūtāk, eksportēšana savukārt neizdevīga gan cenu starpības, gan muitas nelabvēlīgās politikas dēļ. Pēdējā laikā lauku veikalos un pilsētās gan parādījies «Preiļu siera» paciņās fasētais sviests, nedaudz arī biezpiens, bet pārsvarā tur var atrast no Rīgas, Jēkabpils Cesvaines, Lazdonas, Maltas un citiem piena pārstrādes uzņēmumiem atvestos produktus. Akciju sabiedrības veikali atvērti pavisam nesen, preču sortiments tajos nav liels. Patērētājus neapmierina tas, ka arī uzņēmuma ražojumu sortiments ir pieticīgs, pazudusi, piemēram, saldējuma gatavošana, ar ko kādreiz nodarbojās Preiļos, — tagad to ar autofurgoniem ieved no cituriienes.

Parādi piena piegādātājiem pieaug. Ja 1. jūlijā tie bija ap 350 000 latu, tad tagad — jau 540 000 lati.

Kur rast izeju? Neapmierina akciju sabiedrības vadības darba stils, uzņēmumu jau atstājuši vairāki speciālisti un atbildīgi darbinieki. Vai tas ir vienīgais glābiņš, vienīgais atrisinājums, vai patiešām pienācis laiks izšķirties par sabiedrības un arī siera fabrikas likvidēšanu?

Šos jautājumus sev un arī sabiedrības priekšsēdētājam V.Solovjovam, citām ieinteresētām personām uzdevām rajona padomes sēdē, kuras lēmums publicēts rajona laikrakstā «Novadnieks». Drīz pēc tam — 31. augustā sarīkojām tikšanos ar Zemkopības ministrijas valsts sekretāru Jāni Lapšes kungu viņa kabinetā Rīgā, kur ar akciju sabiedrības «Preiļu siers» vadību sarunās piedalījās ministrijas lopkopības produkcijas pārstrādes sektora vadītājs Aivars Jākabsons. Uz mūsu — V.Solovjova un uzņēmuma galvenās ekonomistes V.Žihares, rajona lauksaimniecības departamenta galvenās zootehniķes, akciju sabiedrības «Preiļu siers» valdes locekles S.Repšes, rajona padomes priekšsēdētāja I.Meluškāna priekšlikumiem un idejām ministrijas atbildīgie vīri neko īpašu nevarēja ne paskaidrot, ne arī apsolīt palīdzēt. Vienojāmies, ka jāsasauc akcionāru ārkārtas apspriede uz vietas, bet līdz šai pilnsapulcei revīzijas komisijai, pieaicinot arī pārstāvjus no Zemkopības ministrijas, no rajona padomes, jāizdara rūpīga revīzija, lai noskaidrotu tos jautājumus, kurus visbiežāk uzstāda piena piegādātāji, kurus nākas dzirdēt gan deputātiem, gan rajona zemnieku konsultatīvā dienesta un citiem darbiniekiem. Cilvēki ir tiktāl nonākuši, gaidot parādu atdošanu un pastāvīgus apgalvojumus, ka viņu nauda nezudīs, ka gatavi par savām bēdām sūdzēties kuram katram.

Kā zināms, a/s «Preiļu siers» 76 procenti akciju pieder valstij un 24 procenti piena piegādātājiem kopā ar strādājošajiem uzņēmumā. Vairākums piena ražotāju rajonā nav akciju īpašnieki un šīs sabiedrības biedri, droši vien tuvākajā laikā par tadiem arī nekļūs. Gluži pretēji — daži esot pat piedāvājuši šīs akcijas atdot atpakaļ. Viņi, arī citi, pieprasa, lai valsts pārstāvis, kuram ir galvenā akciju pakete, lai arī saskaņā ar kopīgu lēmumu tam pieder tikai viena balss (šajā gadījumā tas ir rajona lauksaimniecības departamenta priekšsēdētājs J.Vucēna kungs), tomēr vairāk iespaido sabiedrības darbību. Tāpat tiek pārmests deputātiem, ka viņi paliek nomaļus.

Šī jautājuma tāda vai citādāka risināšana nav nemaz tik vienkārša un viegla. Izšķirošais vārds, vismaz formāli, ir akciju īpašniekiem. Kā te viss nostādīts praktiski un kāda ir šīs sabiedrības akcionāru loma, to tad arī jānoskaidro revīzijas komisijai. Es domāju, ka kopsapulcei, kurā komisija liks priekšā savu pārbaužu rezultātus, rūpīgi jāsagatavojas, sevišķi tiem, kuri ražo un piegādā pienu. Ne tikai jāizanalizē, ko paguvuši izdarīt, situācija, bet arī ko tad īsti domā un var darīt nākotnē: šodien un rīt, tālākā perspektīvā. Katram taču būs kas konkrēts sakāms, sevišķi tiem, kuri veido grupas līdz 10 akcijām, lai iegūtu vienu balsi. Viņiem jāatrod un jāizvirza nopietni pārstāvji.

Delikāts jautājums, bet jāpadomā arī par to, vai tagadējā akciju sabiedrības vadība var nodrošināt uzņēmuma normālu attīstību, ja tas grimst, neatlaidīgi un nenovēršami virzās uz brankrotu. Likvidēties vai likvidēt ir pārāk vienkārši, un vai tas ir labāk rajonam, piena lopu turētājiem un slaucējiem? Vai nevar pārveidoties, pastāvēt, jo govis taču turēsim, piens, biezpiens, sviests un citi produkti būs vajadzīgi. Te nu gribētu aicināt akciju īpašniekus visu labi apsvērt. Ka tautas parunā: labi apdomā un gudri padari. Zemnieks ražotājs, piena piegādātājs nedrīkst palikt zaudētājos.

Zemkopības ministrijā mēs netikām skaidrībā par valsts īpašuma juridisko pārvaldi akciju sabiedrībā, domstarpības radīja tas, vai uz «Preiļu sieru» attiecināms LR likums «Par valsts un pašvaldību īpašuma pārvaldi uzņēmējsabiedrībās», tāpat neatbildēts palika jautājums, vai ir noslēgts darba līgums starp ministriju un tās pilnvaroto, kurā jāparedz šī pilnvarotā tiesības un pienākumi, atalgojums. Un vai nedrīkst būt vairāki pilnvarotie, no citas sabiedriskas vai politiskas organizācijas, deputātiem? Jo raibāks akcionāru sastāvs, jo viņu darbība varētu būt efektīvāka, pat lietderīgāka. Valdē pārstāvēta tikai viena zemniece, un tas runā pats par sevi, citi tās locekļi ir — trīs no siera rūpnīcas, viena no lauksaimniecības departamenta. Ko un kā viņi var lemt, kurp virzīt akciju sabiedrības kuģi? Manis nosauktais likums paredz, ka balsu skaita ierobežošanu valsts kapitāla daļai uzņēmējsabiedrības statūtos un arī līgumā var noteikt ar ministrijas rakstisku piekrišanu.

Cerams, ka LR Zemkopības ministrija tomēr atradīs laiku un iespējas, lai atbildētu uz mūsu jautājumiem un arī priekšlikumiem. Arī uz tādu: vai 76 procentu valsts daļas akciju uzticēšana vienai personai ir labākais variants? Mēs esam pārliecībā, ka jāveicina lielāka skaita akciju īpašnieku rīcības iespējas, pie tam to, kuri ražo un piegādā pienu. Bet varbūt viņi nav tik tālu izauguši, lai varētu pārņemt akciju sabiedrības pārvaldīšanu?

Liels darbs gaida akcionārus kopsapulcē. Bet vienreiz tomēr jātiek skaidrībā par savu vietu un lomu.

J.Anspoks,
rajona padomes priekšsēdētāja vietnieks

Siltums — no Līvānu katliem

♦ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību «Līvānu būvmateriāli» mehāniskajā cehā izgatavotie katli ar 180 un 400 kilovatu jaudu uzstādīti un sekmīgi darbojas vairāk nekā desmit dažādās vietās komercstruktūrās, saimniecībās un organizācijās. Labas atsaukmes saņemtas no zivkopības saimniecības «Nagļi» Rēzeknes rajonā, no Latvijas un Austrijas kopuzņēmuma «Wolf—Lat» un citām. Ražošanas daļas priekšnieks Staņislavs Kizirnis pastāstīja, ka paraugs bijis eksponēts izstādē Rāmavā un drīz vien atradies pircējs.

Turpinot šo katlu ražošanu, «Līvānu būvmateriāli» piedāvā arī mazāk jaudīgus — 40 un 60 kilovatu. Pirmie paraugi pēc konstruktora Jāņa Kurčina rasējumiem jau izgatavoti, un tie būs īpašā telpā mehāniskā ceha teritorijā, kur pasūtītāji varēs tuvāk iepazīties, saņemt arī konsultācijas par uzstādīšanu un darbināšanu. Viens paredzēts kurināšanai ar akmeņoglēm, malku, kūdras briketēm un cieto kurināmo, otrs, kam pamati jau sagatavoti, — ar zāģskaidām.

— Kas jādara, lai tiktu pie šī katla? — jautāju S.Kiziņa kungam.

— Jānoslēdz ar mums līgums un jāiemaksā puse no cenas. Lieta tāda, ka ir gadījumi, kad klients mums pasūta katlu, bet tad atsakās. Arī to, cik šādu katlu izgatavosim, nevaram prognozēt, jo viss atkarīgs no pieprasījuma.

Tādam jābūt. Šie mazjaudīgie katli aizņem maz vietas un kā radīti zemnieku saimniecību mājās, lauku sētās un visur, kur nav ērti un izdevīgi celt un darbināt katlu mājas.

Tie patērē maz kurināmā, bet siltuma atdeve pietiekami liela. Arī par cenu nevarētu būt iebildumu — maksā 400 latus, no kuriem pusi pasūtītājs iemaksā reizē ar līguma parakstīšanu, bet otro, kad pasūtījums izpildīts. Šo katlu uzstādīšana nav sarežģīta, ar to var tikt galā pats klients.

— Bet ja pie jums ierodas kāds, kurš pats uzkonstruējis apsildes katlu, vēlas, lai to izgatavojat?

— Ar lielāko prieku, ja tik to būs iespējams veikt ar mūsu darbgaldiem. Arī par katru uzlabojumu, ko mums piedāvātu pasūtītāji, būsim pateicīgi.

Pirmos pasūtītos mazjaudīgos katlus «Līvānu būvmateriāli» plāno izgatavot pēc divām nedēļām.

A.Rancāns

Ko gribētu un ko varam lasīt

Pie paša nabadzības sliekšņa klusa un pieticīga šodien stāv lauku bibliotēka. Te nav runa par kaut kādām iekārtām, kopēšanas ierīcēm, kompjūteriem, mēbelēm vai kaut ko tamlīdzīgu. Bibliotēka ir nabadzīga kā izsīcis avots, kur nepasmelt ideju, jaunas radošas domas, kur nejust jaunu pasaules elpu. Pareizi, plaukti bibliotēkā nav tukši, tur mēs varam ieraudzīt no skolas gadiem pazīstamos uzvārdus — Stendāls, Londons, Rolāns, Balzaks, Dostojevskis, Hemingvejs, Igo, Tolstojs un daudzus daudzus citus, ar kuriem kopīgi varam pārcelties uz pusgadsimtu vai simts gadu veciem notikumiem Francijā, Krievijā, Anglijā un citās valstīs. Taču visā pasaulē nāk jaunas un jaunas rakstnieku paaudzes, bet mūsu pašu jaunajām paaudzēm lielākotiesu tā arī jāsamierinās ar ceļojumiem laikā atpakaļ. Grāmatas, kas pusaudžiem, jauniešiem, vecākiem ļaudīm ir galvenais informācijas nesējs par valstīm, iekārtām, sabiedrību, tās ierašām, morāli, nestāsta neko par šodienu. Mūsu bibliotēkās nav grāmatu, kas sarakstītas pēdējos gados vai gadu desmitos un kuru autori ir izcilākie, pasaulē populārākie autori. Ne jau visiem lasītgribētājiem ir pieejamas lielās bibliotēkas, kurās atrodama jaunāka literatūra. Lauku bibliotēkās ļoti maz ir trimdas rakstnieku darbu, velti meklēt latviešu jauno oriģinālliteratūru. Preiļu rajona bibliotēkas, piemēram, grāmatu iegādei no valsts saņem ik mēnesi 64 latus. Rajonā ir 42 bibliotēkas...

Preiļu pagasta Līču bibliotēka nesen pārcēlās uz jaunām telpām kādreizējās saimniecības lielajā administratīvajā ēkā. Strādāt ērti, arī lasītājiem šeit patīkami ienākt. Bibliotēkas vadītāja Maruta Plivda stāsta, ka fonds sastāvot no 6,5 tūkstošiem grāmatu, diemžēl, atkal ieraugāmi tie paši autoru uzvārdi. Bibliotekāri gan domā, ka sava vainas daļa jāuzņemas arī izdevniecībām, kas aizraujas ar senalu literatūru un lubu romāniem. Arī Līču bibliotēkā lasītāji visbiežāk prasot detektīvromānus, bet vienmēr ir bijis tā, ka piedāvājums rada pieprasījumu. Patiesi, arī grāmatu veikalu plaukti līkst no detektīvstāstiem, laupītāju stāstiem, tarzāniem un tamlīdzīgas literatūras.

Maruta Plivda vairāk lasītājus gaida, kad sāksies garie rudens vakari, un lielie lauku darbi būs garām. Bet fakts arī tas, ka īstenie lasītāji pēc labām grāmatām nāktu jebkurā laikā. Vai arī tad, ja lielā izvēle būtu piecjami jaunākie periodiskie izdevumi. Līču bibliotēkā var izlasīt «Dienu», «CM», «Novadnieku». No žurnāliem — «Santu», «Veselību», «Za ruļom». Tas arī viss. Ļoti pieticīgi. Gan šeit, gan arī citu pagastu bibliotēkās ļoti nepieciešami līdzekļi, lai varētu paplašināt abonējamās periodikas apjomu. Lauku bibliotēkas izmanto vietējo skolu bērni. Ir nepieļaujami viņiem nedot iespēju paplašināt savu redzesloku. Pašvaldībām jāmēģina atrast līdzekļi, lai palīdzētu savām bibliotēkām.

Līču bibliotēkas vadītāja reizi mēnesī dodas uz Preiļu pagasta otru galu — Anspokiem, kur ir grāmatu apmaiņas punkts. Arī šeit lasītāji labprāt vēlētos jaunāko gadu autoru grāmatas. Lauku lasītāji interesējas arī par dažādiem biznesa un komerciāliem jautājumiem, ja vien šāda literatūra būtu pieejama lauku bibliotēkās.

Pati Maruta darbu Līču bibliotēkā uzsākusi visai nesen, bet jau zina cītīgākos lasītājus. Dmitrijs Minovs aizraujas ar fantastiku un ir detektīvžanra cienītājs, bieži pēc grāmatām ierodas Dace un Santa Znotiņas. Līču bibliotēkas vadītāja ļoti cer, ka viņas lasītāji nekad no bibliotēkas neaizies vīlušies, neko jaunu plauktos neatraduši.

L.Rancāne

• ATTĒLĀ: Maruta Plivda jaunajā Līču bibliotēkā.

J.Silicka foto

«Uz redzēšanos! Brauciet vēl...»

• Kopā ar sanitārā un valsts veterinārā dienesta speciālistiem «Novadnieks» nesen apmeklēja Līvānu privāttirgotavas, un nācās konstatēt, ka te nebūt netirgojas ar tādiem produktiem, ko var droši lietot uzturā.

Piemēram, SIA «Dūdari» veikalā rajona galvenais veterinārais ārsts Jānis Kacars atklāja (un sastādīja attiecīgu aktu), ka produktiem nav pavadzīmju un kvalitātes sertifikāta. Soda nauda — 25 lati. Pārdevēja brīdināta un viņai uzdots informēt veikala īpašnieku Māri Kalvānu, ka par tādiem pārkāpumiem nākamreiz sods būs bargāks — līdz 250 latiem. Otru aktu šajā veikalā sastādīja rajona sanitārā dienesta ārste Petrova, jo nebija kārtības arī dārzeņu un augļu tirdzniecībā. Pārdevēja nevarēja uzrādīt dokumentus, kas apliecinātu vīnogu kvalitāti, vai burkānos, kartupeļos un citos dārzeņos nav vairāk nitrātu par pieļaujamo normu.

Pārdevēja gan nelikās pārāk sarūgtināta, jo nelūgtos ciemiņus izvadīja ar vārdiem: «Uz redzēšanos! Brauciet vēl...».

Gan SIA «Dūdari» veikalā, gan citos privātveikalos vērotais liecina, ka atkalredzēšanās ar sanitārā un veterinārā dienesta ļaudīm patiešām ilgi nebūs jāgaida. Gandrīz visās tirgotavās pārdevēji nevarēja uzrādīt dokumentus, kas apstiprinātu, ka tirgošanās ar piena un gaļas produktiem atbilst likumdošanā noteiktajām prasībām. Veikalu plauktos stāvēja jogurts un citi produkti, kam bija beidzies realizācijas termiņš. Pārkāpumu uzskaitījumu varētu turpināt...

Un vēl. Vēsts par mūsu ierašanos pa «bezdrāts telegrāfu» ātri vien aplidoja Līvānu privātveikalus, jo, kad ieradāmies, vairāku durvis bija aizkrampētas no iekšpuses. Laikam, ir ko slēpt no sanitārā un veterinārā dienesta acīm... Var arī tā. Tikai — cik ilgi varēs pastāvēt tirgotavas, kas atklāti ignorē sanitārās prasības un tirdzniecības normas? Tā var rīkoties nevis nopietni ļaudis, bet gan vienas dienas saimnieki.

A.Iļjina

♦ Grāmatu plauktam

No neredzamās puses

• Latgales kultūras centra izdevniecība Rēzeknē laidusi klajā 176 lappuses biezu grāmatu «Atmiņu ceļos», kuras autors ir Staņislavs Kursītis — Latvijas brīvvalsts laika Jaunlatgales apriņķa priekšnieks un aizsargu komandieris, vēlāk šādos amatos bija Jēkabpilī un Rēzeknē. Kādu laiku pirms tam — no 1920. līdz 1921. gadam — strādājis par skolotāju Preiļu pagastā.

Šī cilvēka dzīvesstāsts ir notikumiem tik bagāts, ka pietiktu vairākiem citiem. Dzimis 1897. gada 7. augustā Naujenes (tajā laikā Maļinovas) pagasta Jurišu sādžā Daugavpils apriņķī, tālu no pasaules problēmām, saticīgā katoļu ģimenē, kurā, kā daudzas citas, dēlu vēlējās redzēt baznīckunga sutanā, tomēr viņš izvēlējās cara armijas virsnieka uzplečus. Bet tie bija laikmetu grieži, un liktenis viņu saveda gan ar Deņikina armiju, gan Savinkova sazvērnieku organizāciju, gan citiem briesmu ceļiem, līdz varēja atgriezties Latvijā. Pārdzīvojot to periodu, kuru vēstures grāmatās sauca par padomju varas nodibināšanos un atjaunošanos, krievu un vācu okupācijas.

Pēckara gaitās jau otrās krievu okupācijas gados, kad viņam vajadzēja slēpties pagrīdē, Staņislavs Kursītis tomēr prata saglabāt savu latgalieša būtību, savu pietāti dzimtajai zemei. Mantojumā viņš atstājis daudzas pierakstu klades un kādu virsnieka un administratora būtībai pat neraksturīgu manuskriptu — pētījumu par Jāņa Raiņa politiskajiem uzskatiem.

Viņš nav literāts, nav arī rakstījis dienasgrāmatu, īpaši vācis materiālus šai vai citām grāmatām, bet no atstātajām pierakstu kladēm var izveidot vairākas interesantas un saistošas grāmatas. Janīnas Kursītes sagatavotā publikācija ir sava veida atvainošanās lasītājiem, ka autors nav pratis skaisti un aizraujoši izstāstīt par savu tik bagāto dzīvi, bet katrs viņa vārds ir patiess un daudzkārt pārdomāts. Te savs nopelns arī grāmatas sastādītājam Andrejam Mičerevskim, kurš izvēlējies tieši šos, bet ne citus pierakstus. Un, kad grāmata aizvērta, neviļus jāatceras J.Kursītes ievadvārdos teiktais, ka pie S.Kursīša memuāriem ir vēl jāatgriežas. Tas — viņa sarakstītā publicētāju ziņā.

Mani personīgi jau pirmajās lappusēs piesaistīja S. Kursīša atmiņas gan par Naujeni, ar ko nācies iepazīties nesen, gan par Benedikta Skrindas priesterības gaitām Jezupovas draudzē, Valēriju Seili, Nautrēnu prāvestu Marzinenasu un V.Rubuļa avīzi «Jaunas Ziņas», gan par krievu lidmašīnas avāriju Kaunatas pagastā, 1940. gada dziesmu svētkiem Daugavpilī, par vienas un arī otras okupācijas norisēm Rēzeknē un citur mūsu novadā. Par tām daudz lasīts presē, esmu klausījies aculiecinieku vai dalībnieku nostāstus, taču tie bija no komunisma celtniecībai izdevīgām pozīcijām. Bet «Atmiņu ceļu» autors dod iespēju uz visu paskatīties arī no otras puses. Turklāt šajā grāmatā netrūkst ne kolhozu laika pagrīdes darbības raksturojuma, cilvēku portretējumu, ne arī augstu, dažādu laikmetu Latvijas valstsvīru portretu ieskicējuma.

A.Rancāns

mans mazais

Mīļie vecāki!

Kā izprast bērna dauzīšanos un raudāšanu; ko darīt, lai mazais nekļūtu par visas ģimenes galvu; kā pārvarēt atšķirtības smagumu, pavadot bērnu pirmo reizi uz bērnudārzu; kā palīdzēt bērnam, kurš septiņu gadu vecumā vēl čurā gultā; kā iespējams interesanti nosvinēt mazuliša pirmo dzimšanas dienu; kā pagatavot saldu un garšīgu torti bez cukura; kā pārtaisīt mammas svārkus, lai iznāktu elegants apģērbs māsai un brālim; ko topošajai māmiņai ņemt līdzi, dodoties uz dzemdību namu...

Atbildes uz šiem un citiem jautājumiem atradīsiet žurnāla «Mans Mazais» trešajā, tikko iznākušajā, numurā.

Žurnālu pieprasiet katrā pasta nodaļā, grāmatnīcās un avīžu kioskos. Tā cena — 45 santīmi.

Uz satikšanos «Mana Mazā» lappusēs!

Šogad novembra beigās iznāks ceturtais «Mana Mazā» numurs, bet nākamgad mēs tiksimies reizi divos mēnešos. Pavisam droši tas būs, ja jūs žurnālu būsiet pasūtījuši.

Redaktores Rudīte un Vita

♦ Sports

«Cerībā» sākusies jaunā sezona

«Cerība» kļuvusi par galveno sporta dzīves virzītāju ne tikai Preiļos, bet lielā mērā arī Līvānos. Klubs rīko pilsētas čempionātus dažādos sporta veidos, savā paspārnē pārņēmis arī pieaugušo futbola komandu, kas šogad spēlē republikas meistarsacīkšu pirmajā līgā, tomēr galvenā uzmanība kā bija, tā arī tagad pievērsta bērnu un jaunatnes sporta attīstībai.

Runājot par jauno treniņu gadu, kas sācies līdz ar rudens atnākšanu, kluba priekšsēdētājs Imants Babris kā galveno problēmu minēja nepabeigto sporta kompleksa celtniecību. Šī iemesla dēļ arī šoziem treniņgrupām nāksies spiesties vienā zālītē, kas, bez šaubām, atstās iespaidu gan uz treneru darbu, gan uz sportiskajiem rezultātiem. Lai šo problēmu beidzot atrisinātu, pēc Imanta Babra domām rajona pašvaldībai būtu jāpieņem lēmums par pakāpenisku, bet nekavējošu celtniecības finansēšanu. Tad ieilgušos būvdarbus nākamgad varētu pabeigt.

Lai arī klubam hroniski nepietiek naudas (ir bijuši gadījumi, kad treneri spiesti to aizdot no savām nelielajām algām, lai tikai audzēkņus aizvestu uz sacensībām), arī jaunā sezona solās būt piesātināta.

— Preiļos darbosies 11 futbola grupas, kurās trenēsies dažāda vecuma un fiziskās sagatavotības zēni, — pastāstīja Imants Babris. — Līvānos situācija ir citāda, jo joprojām nav profesionālu treneru. Tomēr divas grupas tur būs.

Līvānos populārāks ir basketbols. Treneris Guntis Endzels veicis milzu darbu, lai šim Latvijā tik iecienītajam sporta veidam piesaistītu arī jaunos līvāniešus. Diemžēl arī te jāsaskaras ar to problēmu, kā citos sporta veidos — kā tikt uz sacensībām, ja transporta izdevumi nepārtraukti palielinās? Ceram noslēgt līgumu ar Līvānu 1. vidusskolu, kurai ir autobuss, lai braukšana būtu nedaudz lētāka nekā ar vilcienu.

— Uz Daugavpili pārcēlušies Irina un Nikolajs Romaņenko, kuri trenēja meitenes...

— Jā, taču grupas darbosies. Irina un Nikolajs sola sniegt konsultācijas, bet perspektīvā, ceram, spēsim atrast cilvēkus, kas varēs aizvietot šos divus spējīgos trenerus.

— Bet kā būs ar vieglatlētiku? Pērn naudas trūkuma dēļ nebija treniņnometnes, jo dažu dienu kopā sanākšanu izlases komandas dalībniekiem par tādu nosaukt nevar...

— Varu turpināt. Piemēram, vieglatlētikas nodaļa nav saņēmusi sporta inventāru un apģērbu. Un tā tālāk un tā joprojām. Kaut arī naudas nepietiek, vieglatlētikas nodaļā būs divas treniņgrupas. Viena — Līvānos, otra — Preiļos. Bez šīm tā dēvētajām sporta meistarības pilnveidošanas grupām darbosies arī vispārējās fiziskās sagatavotības grupas. Un ne tikai pilsētu, bet arī lauku skolās.

Imants Babris vēl pastāstīja, ka Preiļos būs divas galda tenisa grupas, ka turpinās darbu volejbola nodaļa (8 grupas), ka Ulda Bērziņa vadībā trenēsies divas basketbolistu grupas, ka klubā iecerēts izveidot muzeju, kur ik gadus uzskatāmi apkopos sasniegtos rezultātus visos sporta veidos, ka šogad noteikti būs Jaungada balle visiem, kas trenējas klubā, un balvas vislabākajiem...

Bet līdz svētkiem jānonāk. Līdz tiem vēl grūts ikdienas ceļš ejams. Imants Babris optimismu nezaudē: «Ja rajona padome palīdzēs, ja būs atsaucīgi sponsori, piedalīsimies republikas mačos, labākajiem sportistiem kā balvu centīsimies izkārtot braucienus arī uz kādām tālākām sacensībām aiz valsts robežām. Bērni un jaunieši, kas pie mums trenējas, allaž gaida kādu patīkamu pārsteigumu. To sagādāt mūsu pilsētas un rajona bagātajiem privātonkuļiem nav grūti, būtu tikai vēlēšanās. Ticu, ka jaunajā sezonā viņi būs atsaucīgi.»

Aina Iļjina

Kā var izvairīties no viltotu preču iegādāšanās?

• Ne vienmēr un ne visi var atļauties iegādāties solīdu firmu ražoto produkciju, kas tomēr ir samērā dārga. Jo bēdīgāk, ja tajā retajā reizē, kad tas tiek darīts, iznāk iegādāties viltojumu, kas, protams, neatbilst ne šīs firmas preču izgatavošanas materiāla, ne izstrādājuma kvalitātes prasībām. Lai iespējami pasargātu sevi no šādas vilšanās, speciālista padomus «īsto» Eiropas tekstilpreču un arī apavu atpazīšanā sniedz Vieglās rūpniecības uzņēmumu asociācijas prezidents Guntis Strazds.

Pašlaik Latvijas tirgū lielākā daļa tekstilpreču viltojumu ienāk no Taivanas, Ķīnas un Honkongas, kā arī no Polijas. Viltotāju biznesa iespējas atvieglo tas, ka Latvijā praktiski nav svītru koda nolasītāju.

Svītru kodā, kā zināms, ietverta gan informācija par ražotājvalsti, gan firmas nosaukums, gan izstrādājuma cena. Tam atbilstošajā ciparu kodā valsti norāda pirmais vai pirmie cipari. Tā, piemēram, ja pirmais cipars ir 4 (kas pēdējā laikā sakarā ar Eiropas Savienību saistītajām pārmaiņām Eiropas tirgū izvērsies par 441), tad prece ražota Vācijā. Ja, iepērkoties ārzemēs, kādas jūsu noskatītās preces kods sākas ar 23, tad varbūt varējāt arī nekur nebraukt, jo 23 ir Latvijas kods.

Īpaši viltotāji ir iecienījuši **dāmu veļu.** Tātad, ja jūs gribat iegādāties tiešām kvalitatīvu dāmu veļu, tad jāņem vērā, ka tad, ja jūs preci iegādājaties «no rokas» un tā ir salīdzinoši ļoti lēta, jābūt īpaši uzmanīgiem, jo patiešām kvalitatīvas produkcijas cena arī citur pasaulē ir augsta, un nepamatoti zema cena visdrīzāk norāda uz firmas produkcijas viltojumu vai preci, kas neatbilst kvalitātes prasībām.

Preces iepakojums nedrīkst būt atvērts. Ja pircējs vēlas sīkāk aplūkot nevis izstādīto paraugu, bet tieši to eksemplāru, ko viņš vēlas iegādāties, tad iepakojumu pārdevējs attaisa viņa klātbūtnē. Neatkarīgi no tā, vai izstrādājums ir iepakots celofānā vai papīra kārbā, iepakojumā jābūt atvērumam, kurā redzama izstrādājuma krāsa. Atsevišķos gadījumos krāsa var būt norādīta arī rakstiski. Visas tālāk minētās firmas preces pazīmes attiecināmas uz preci, kuras iepakojums nav bijis atvērts.

Augšpuses vīlē veļas aizmugures daļā tiek iešūta firmas zīme. Ja izstrādājumu ražojis firmas meitas uzņēmums, tad zīmes otrā pusē redzams iespiests vai ieausts uzraksts *made in...* Turklāt zīmītei jābūt iešūtai tā, lai, pastiepjot elastīgo vīli, būtu skaidri redzams, ka tā iešūta ar tādu pašu soli, t.i., zīmītes piešūšanas vieta nav pastiepta vai savilkta.

Kaut kur uz veļas noteikti jābūt uzlīmītei, uz kuras tiek atkārtots firmas nosaukums (var būt saīsinājums vai emblēma), kā arī norādīts izstrādājuma izmērs. Jebkuram izstrādājumam firmas nosaukums tiek atkārtots vismaz divās vietās.

Sānos vīļu salaiduma vietā tiek iestrādāta zīmīte, kur norādīts izmantotā materiāla procentuālais sastāvs, vēlreiz norādīts izmērs, kā arī izvietoti apzīmējumi, kas norāda, kādā veidā izstrādājums kopjams. Dāmu veļai tie ir vismaz pieci apzīmējumi — gludināšana, žāvēšana, ķīmiskā tīrīšana un divi apzīmējumi, kas norāda, kādā temperatūrā mazgājama balta un kādā — krāsaina veļa. Šie apzīmējumi tiek izvietoti uz abu veidu veļas, un atkarībā no tā, ko jūs esat iegādājušies, jūs izvēlaties, kuru no tām ņemt vērā.

Ja jūs pērkat veļu bez iepakojuma, tad pastāv divi varianti — vai nu tas ir viltojums, vai arī firmas produkcija, kas kaut kādu iemeslu dēļ atzīta par neatbilstošu kvalitātes prasībām. Attiecīgi šai produkcijai cena tiek samazināta 3-4 reizes un pat vairāk. Tas pats attiecas uz zeķēm vai zeķbiksēm, kas iepakotas pa vairākiem pāriem vienā iepakojumā.

Augstas klases veļai tiek iestrādāts neliels sudrabains vai kristāla punktiņš vai zīmīte. Mūsu pašu *«Laumas»* ražotajai veļai, kuras kvalitāte nebūt nav slikta, tiek iestrādāts mazs sudrabots eņģelītis.

Arī **vīriešu krekliem** noteikti jābūt neatvērtā iepakojumā, un tiem tāpat jābūt vismaz divām iešūtām zīmēm un uzlīmei. Aizmugurē krekla iekšpusē zem apkakles jābūt zīmei, uz kuras norādīts firmas nosaukums, izmērs un materiāla procentuālais sastāvs, bet pie vienas no sānu vīlēm tiem piestrādāta zīmīte, kur bez visa iepriekš minētā tiek izvietoti arī apzīmējumi izstrādājuma kopšanai.

Vīriešu žaketēm firmas zīme tiek iešūta uz iekškabatas noteiktā attālumā no kabatas malas (firmas zīme nekādā gadījumā nedrīkst būt līmēta). Vienā no žaketes auduma un oderes salaiduma vīlēm žaketes priekšējā malā tiek iestrādāta zīmīte ar auduma procentuālo sastāvu un apģērba kopšanas apzīmējumiem. Atsevišķu valstu izstrādājumiem šī zīmīte tiek iestrādāta rokcaurumu vīlē.

Biksēm firmas zīme noteikti iestrādāta vienas bikšu staras iekšējā vīlē.

Kopumā firmas zīmes parasti tiek iešūtas vietās, kurās tās nekādi nevar iešūt pēc izstrādājuma sašūšanas.

Arī **kurpes** nākas redzēt visai dažāda ražojuma, un, lai nenāktos realizēt principu «skopais maksā divreiz», tad kurpju iekšpusē pēdas papēža daļā jāatrod iespiesta vai savādāk iestrādāta firmas zīme. Retos gadījumos tā var būt arī līmēta, bet tas neliecina par īpaši izkoptu firmas stilu. Šī firmas zīme nedrīkst būt ne ar ko aizlīmēta. Firmas zīme tiek izvietota arī uz zoles (vidū vai papēža daļā). Iekšpuses malā tiek izvietota uzlīme ar kurpes «tehniskajiem» datiem — zoles un virspuses materiāls, izmērs utt. Daļa firmu iestrādā firmas zīmi arī kurpes virspusē ārējā malā. Tas var būt ādas vai metāla gabaliņš ar firmas nosaukumu vai emblēmu vai arī auduma zīmīte, kurai firmas nosaukums noteikti ieausts abās pusēs (šo zīmīti, ja jums tā nepatīk, varat valkājot nogriezt). Ja apavus ražojis firmas meitas uzņēmums, tad iekšpusē pie mēlītes tiek piestrādāta vai iespiesta norāde par ražošanas vietu. Piemēram, *Adidas* apaviem, palūkojoties pie mēlītes, varat konstatēt, ka tie ražoti, teiksim, Indonēzijā.

Jebkurš veikals, saņemot pasūtījumu, saņem arī garantijas vēstuli, kurā tiek norādīts izstrādājuma artikula numurs, nosaukums, iepakojuma veids, krāsu kombinācija. Ja jums rodas šaubas par preces izcelšanos, varat pārdevējiem pieprasīt uzrādīt šo garantijas vēstuli.

(No avīzes «tev»)

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Otrdiena, 13. septembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Mult. filmas. 18.40 Latvijas TV - 40. 19.10 P.Ebens. Logi. 19.30 Šovakar viesos - dramaturgs. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Aci pret aci. 22.00 Agrā rūsa. Mākslas filma. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Lejaskurzemes TV. 19.30 Glābējzvans. 20.00 Valdības preses konference. 20.30 Ziņas. 21.00 Dzīvīte, dzīvīte... 22.00 Ziņas. 22.20 Mult. filma. 22.40 TV veikals. 23.10 NTV-5.

OSTANKINAS TV

18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 No pirmavotiem. 20.55 Zelta šlāgeris. 21.40 Vēstneši. 22.10 Futbols. Volgogradas Rotors - Francijas Nante. 0.05 Ziņas. 0.15 Preses ekspresis.

Trešdiena, 14. septembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Latvijas TV - 40. 18.40 Kad parasts koks sāk skanēt. 19.30 Mūzikas pusstunda. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.15 Tā esot bijis, tā varētu būt... 21.30 Glābiet bērnus! un Latvijas televīzijas kopīgs raidījums. 22.20 Edvards Munks. Norvēģijas filma. 2. sērijas 1. daļa. 23.10 Radiators. 23.30 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

18.30 Programma zemniekiem. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Ēterā - Zemgales TV. 19.30 Helēna. 20.20 Ziņas. 20.50 Koncerts. 21.00 Zemnieku stunda. 22.00 Ziņas. 22.20 E iela. 143. un 144. sērija. 23.10 Telekompānija LTS.

OSTANKINAS TV

8.00 Krievijas daidžests. 8.15 Mult. filma. 8.30 Savvaļas Roze. 8.55 Ceļotāju klubs. 9.45 Lietišķais vēstnesis. 10.00 Ziņas. 18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.55 Kinopanorāma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.45 Atvadas. 21.20 Futbols. Kijevas Dinamo - Maskavas Spartaks. 23.20 Ziņas. 23.30 Futbola apskats. 0.30 Preses ekspresis.

Ceturtdiena, 15. septembris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Latvijas TV - 40. 18.40 Superpuiku iela. 19.30 Mūsu ministri. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.25 Spogulis. 22.15 Modžejevska. Mākslas filma. 6. sērija. 23.35 Mūzika atpūtai. 24.00 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

18.30 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Saeimas preses konference. 20.05 Koncerts. 20.30 Ziņas. 21.10 Novadu vēstis. 21.35 Ikdiena. 22.10 Ziņas. 22.30 CFI piedāvā... 22.45 NTV-5.

OSTANKINAS TV

8.00 Nekustamā īpašuma tirgus. 8.15 Paskaties, ieklausies... 8.35 Savvaļas Roze. 9.05 Dzīvnieku pasaulē. 9.45 Uzņēmējs. 10.00 Ziņas. 18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.55 Ekskluzīvā intervija. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Maskava. Kremlis. 21.00 Loto spēle Miljons. 21.30 Es un Katerīna. Itālijas mākslas filma. 1. un 2. sērija. 23.35 Ziņas. 23.45 Kinošovs-94. 0.15 Es jums padziedāšu. 0.40 Preses ekspresis.

Ko dzert no rīta — kafiju vai tēju?

Kafijā kofeīns atrodas brīvā, nesaistītā ar citiem ķīmiskajiem elementiem veidā, līdz ar to tieši un uzreiz iedarbojas uz cilvēku nervu sistēmu. Uzmundrinošais efekts ir gandrīz momentāns, bet saglabājas salīdzinoši īsu laika posmu.

Tējā, gluži otrādi, kofeīns ir saistītā veidā, un stimulējošais efekts tiek panākts pēc divām trim stundām, toties iedarbojas ilgstoši. Rīta agrumā ieteicams lietot speciālās rīta tējas, kas pārsvarā gatavotas no lauzītām lapiņām un panāk stipri tonizējošu efektu. Pēcpusdiena un vakara stundās šīs tējas nebūtu vēlams lietot, tā vietā lietderīgāk baudīt tēju no lielākajām tējas lapām vai aromatizētās tējas. Interesanti, ka tēja ne tikai veicina gremošanas orgānu darbību, bet arī satur fluoru. Līdz ar to tēja pēc pusdienas pasargā zobus no kariesa tikpat labi kā *Dirol* vai *Stimorol* košļāšana.

Kā pagatavot labu tēju?

Zinoši tējasmīļi apgalvos — katram tējas veidam, lai tā iegūtu visaugstāko savas garšas un iedarbības pakāpi, ir savs pagatavošanas veids, tomēr galvenos pamatprincipus varam nosaukt.

- Pirms tējas uzliešanas tējas kanniņa ir jāsasila, ko visvienkāršāk panākt, izskalojot to ar verdošu ūdeni.
- Nākamais solis — liekam katliņā vārīties ūdeni, vislabāk filtrētu vai tādu, kurā pirms vārīšanas turēta sudraba monēta vai gredzens, un vārām to līdz pirmajai vārīšanās stadijai, kad parādās sīki, balti burbuļiši. Svarīgi ūdeni nepārvārīt, jo tad tas kļūst nedzīvs, zaudējot daudzus ķīmiskus savienojumus, kādi nepieciešami kvalitatīvas tējas pagatavošanai.
- Tēju kanniņā ieberam apmēram vienu tējkaroti uz vienu tasīti.
- Tējas kanniņā ielejam tikai apmēram pusi no nepieciešamā ūdens daudzuma, tad vārīšanu atkārtojam ar svaigu ūdeni vēlreiz, kad parādās pirmās vārīšanās pazīmes, pielejam to kanniņā tā, lai līdz kanniņas augšējai malai paliktu brīva vismaz centimetru plata sprauga, kur uzkrāties ēteriskajām eļļām, un, lai tēja neatdzistu, uzliekam tējas kanniņai speciālu cepurīti.
- Kad tēja ievilkusies, apmērm 2-5 minūtes pēc pirmā uzlējuma brīža ielejam nepilnu tasīti, kura pēc tam tiek atlieta atpakaļ kanniņā. Tas tādēļ, lai ēteriskās eļļas, kas uzkrājas kanniņas virspusē, netiktu izlietas vienīgi pirmajā tasītē, bet tiktu samaisītas tā, lai iznāk arī pārējiem tējas dzērājiem.
- Un visbeidzot varam pavisam droši saliet tēju visās tasītēs tik, cik katrs to vēlas. Pēdējais atgādinājums — dzeriet tēju nesteidzoties!

Tējas dziednieciskās spējas

Piedāvājam dažas receptes, kā medikamentus aizstāt ar tējas dziedniecisko iedarbību.

Alkoholisko un narkotisko preparātu saindēšanās gadījumos lieliski palīdz ļoti stipra un salda tēja ar pienu. Stipra zāļu tēja atvieglos noguruma sajūtu pēc vētraini pavadītas nakts alkohola sabiedrībā. Vidēji stipra, silta melnā tēja ar melno piparu un medus piedevām jālieto kā sviedrējošs un urīndzenošs līdzeklis saaukstēšanās gadījumos. Auksts zāļu un melnās tējas uzlējums, kam pievienota viena ēdamkarote sausā vīna, palīdz pret acu iekaisumiem. Aizdzīt nelabumu var, pakošļājot zaļās tējas lapiņas. Savukārt kuņģa čūlas un divpadsmitpirkstu zarnas slimniekiem jālieto stiprs zaļās tējas uzlējums. Tējai piemīt stipras antibakteriālās īpašības, tā veicina C vitamīna uzkrāšanos organismā, kalpo kā lielisks kosmētiskais līdzeklis. Tēja ir neaizvietojama cilvēkiem, kas nolēmuši ilgstoši badoties, jo tā satur daudz minerālvielu un palīdz nezaudēt sāļu līdzsvaru organismā.

Ne jau velti Austrumu gudro piemēram seko arī visās pasaules armijās, kur tēja ir neaizstājams produkts, kas palīdz saglabāt labu veselību, iztikt ar mazu uztura devu un būt labā formā.

(No avīzes «Iev»)

SLUDINĀJUMI/REKLĀMA ☎22305

Līvānu pilsētas domes telpās Līvānos, Rīgas ielā 136, līdz 1994. gada 1. oktobrim izlikts apskatei Līvānu pilsētas zemes vērtējuma zonējuma shēmas projekts.

Pēc kartē norādītās zemes vērtības tike plānots zemes nodokļa aprēķins un aprēķināta kompensācija par zemi.

Interesentus lūdzam iesniegt papildinājumus un priekšlikumus.

Līvānu pilsētas dome

KAMEŅECAS dzirnavās

veic

- graudu tīrīšanu ar «Petkus—Gigant» darba dienās,
- malšanu ar iepriekšēju tīrīšanu: smalkais malums ar izsijāšanu (bīdelis) vai rupjais malums — trešdienās, ceturtdienās, piektdienās.

Pieļaujamais graudu mitrums malšanai līdz 15%, izsijāšanai — līdz 13%.

Darba laiks no plkst. 9.00. Tel. 17664.

Paju sabiedrības «Pelēči» likvidācijas komisija paziņo, ka pārdošanā ir:

- zāļāju sēkla,
- minerālmēslu maisījums,
- ķīmikālijas,
- kūtsmēsli,
- mazvērtīgais inventārs,
- graudu bunkuri,
- šķūnis nojaukšanai,
- betona plātnes,
- artēziskā aka ar dziļumsūkni,
- Omolkas ferma,
- minerālmēslu šķūnis,
- barības virtuve,
- kaltu mājas ēka,
- graudu kalte Pelēčos.

Cenas pēc vienošanās. Izziņas pa telefonu 55716 no 9 līdz 12.

Bauskas rajona p.s. «Līdums» iepērk bullīšus līdz 200 kg. Cena atkarībā no nobarojuma Ls 0,30—0,37. Tālr. Preiļos 22631, zvanīt pēc 17.00.

Kopuzņēmums «Linda»

Līvānos un Aglonā turpina iepirkt

- skujkoku un bērza papīrmalku, cena 21 $, Aglonā bērza papīrmalkas cena 20$,
- skujkoku sīkbaļķus, garums 3,10 m, 5,10 m, diametrs lielāks par 10 cm, cena 21 $,
- skujkoku zāģbaļķus, cena 28 $.

TŪLĪTĒJA SAMAKSA. Telefoni: Līvānos 43336, Aglonā 58434 (vakaros).

LAAS EZERZEME'

Apdrošināšanas akciju sabiedrība «Ezerzeme» **organizē sertifikātu iepirkšanu.** Cena pēc vienošanās. Tel. 22343.

Latvijas Zinību biedrības Preiļu nodaļa organizē svešvalodu kursus *(angļu, vācu)* dažādos zināšanu līmeņos. Pieteikties līdz 26. septembrim pa tālr. 22259 darbdienās no 10 līdz 17.

Sākot ar šī gada 20. septembri Līvānos, *Lāčplēša ielā* sāks darboties pilsētas segtais tirgus ar maksimālām ērtībām.

Laipni lūgti visi pilsētas iedzīvotāji.

Preiļu RKN 15., 22., 29. septembrī, t.i. katru ceturtdienu no plkst. 11 līdz 13 notiks lietoto importa apģērbu pārdošana.

Firma «Raitis & Co» pērk sertifikātus. Tel. 21173.

Ar šī gada 7. septembri ir atvērts jauns autoveikals Līvānos, Stacijas ielā 2.

Pārdošanā: rezerves daļas NVS valstīs ražotajām automašīnām, autokosmētika, motoreļļas, smērvielas.

Pieņem pasūtījumus auto rezerves daļu piegādei. Pieņem komisijā un pārdod jaunas traktoru, automašīnu rezerves daļas.

Veikala darba laiks: darbdienās 9.00-18.00; sestdienās 9.00-14.00; svētdiena — brīvdiena.

SIA «Agroapgāde» **iepērk svaigi zāģētus skujkoku sīkbaļķus bez zilējuma, diametrs no 10 līdz 24 cm, garums 4,05; 5,15; 6,30 m, cena 20 USD par kub.m.**

Samaksa tūlītēja.

Telefons uzziņām 65189, 65053.

Pārdod

automašīnu M-2140, 1989.g. Tel. 23541;

* * *

automašīnu Ford Sierra, 1982.g., labā tehniskā stāvoklī. Tel. 21279;

* * *

malku. Tel. 21279;

* * *

jaunu lauku māju ar saimniecības ēkām. Cena pēc vienošanās. Ir varianti. Tel. 21525;

* * *

māju Aglonā, Aglonas ielā 10;

* * *

mikroautobusu Ford Tranzits. Tel. 15320;

* * *

jaunu motorzāģi Taiga-245, slaucamu govi. Tel. 36624;

* * *

VAZ-21013, 1984.g., par 1200 $. Tel. 48519;

* * *

automašīnu Opel Kadett, 1983.g., par 1500 $. Tel. 48519;

* * *

T-150 K piekabi, elektrometināšanas aparātu, 30 kW elektromotoru. Tel. 21822;

* * *

govi. Tel. 42668;

* * *

zirgu. Tel. 58586;

* * *

dīzeļelektrostaciju, 30 kW, «Moskvič» rezerves daļas. Tel. 41235;

* * *

māju Preiļu centrā, ir garāža, liels šķūnis ar kūti. Zvanīt Rēzeknē 32015, 33704;

* * *

lēti Opel Acsona, 1,9 (1980.g.), āķis, stereo, ļoti labā stāvoklī. Tel. 43756 vakaros;

* * *

automašīnu VAZ-2107, 1991.g, vai MAINA. Tel. 23830.

Maina

GAZ-52 A vai GAZ-52 pret UAZ-451 vai 452. Zvanīt no plkst. 14 līdz 15. Tel. 65163.

Īrē

1 istabas dzīvokli Līvānos. Tel. 42905.

Dažādi

Slīpē kloķvārpstas un izīrē vieglās automašīnas. Tālr. 42077, 42861.

* * *

Vajadzīga aukle. Tel. 21448.

Aglonas stacijā iepērk pret tūlītēju samaksu papīrmalku:

- **bērza** — 20 USD/kub.m,
- **priedes** — 21 USD/kub.m,
- **egles** — 22 USD/kub.m.

Informāciju var iegūt Aglonas stacijā un pa tālr. 8-248-37476.

Nodzisa prieks —
Sirds skaudri smeldz.
Skumju brīdī esam
kopā ar tevi, Silvij.
Vārkavas vidusskolas skolotāji

Kaut nekad vairs neatnāksi
Savā sētā ciemoties,
Tiem, kas tevi mīlējuši,
Tava gaisma līdzi ies.
Esam kopā ar Silviju Ķesteri,
TĒVU smiltājā izvadot.
Preiļu poliklīnikas kolektīvs

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
☎ 22059, 21759, 22154, 21996, 21985, 22305.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests SIA «SAB» Daugavpilī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4920 eksemplāri. Pas. № 1492

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.